

Oikeuden mahdollisuudet maailmassa

Lakimies
2/2023
s. 195

Vuonna 1898 perustettu Suomalainen Lakimiesyhdistys täyttää tänä vuonna 125 vuotta. Juhlavuoden teema on Oikeuden mahdollisuudet maailmassa. Teema nousi mieleeni, kun kuulin, että Haagin kansainvälinen rikostuomioistuin antoi maaliskuun 17. päivänä 2023 pidätysmääräyksen Venäjän presidentistä Vladimir Putinista. Pidätysmääräys on historiallinen, mutta se on myös monella tavalla ongelmallinen. Kansainvälistä rikostuomioistuinta on jo aikaisemmin kritisoitu puolueellisuudesta, ja vaarana on, että pidätysmääräys entisestään lisää vaikutelmaa tuomioistuimen poliittisuudesta. Historia on osoittanut, että tämänkaltaiset mielikuvat ovat rikosoikeusjärjestelmälle turmiollisia, oli kysymys sitten kansallisesta tai kansainvälisestä järjestelmästä. Yleisradion haastattelussa akateemikko Martti Koskenniemi kiinnitti huomiota lisäksi siihen, että pidätysmääräyksen antaminen voi haitata pääsyä rauhaan Ukrainassa. Koskenniemi pohti, mitä syitä Putinilla on edistää rauhaa, jos tämä sen seurauksena voi päätyä pidätetyksi ja vankilaan.

Putinista annettu pidätysmääräys on esimerkki, jossa oikeudelliset tavoitteet ja päämäärät ovat hyviä. Samalla esimerkki osoittaa, että pyrkimyksellä oikeellisuuteen voi olla sivuvaikutuksia, jotka johtavat pohtimaan, kuinka paljon meidän on perusteltua luottaa oikeuteen kansainvälisten väkivaltaisten konfliktien hallinnassa. Lakimiesyhdistyksen juhlavuoden teema on osoittautunut pirullisen ajankohtaiseksi. Oikeuden mahdollisuudet maailmassa vaikuttavat tällä hetkellä liian rajallisilta, mutta samalla oikeus ja sen tavoittelu luovat toivoa paremmasta huomisesta.

Keskustelua oikeuden mahdollisuuksista jatketaan vuoden lopussa Lakimies-aikakauskirjan teemanumerossa 7–8/2023. Kantavana ideana on pohtia oikeuden mahdollisuuksia ratkoa yhteiskunnallisia ongelmia niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Avoin kirjoittajakutsu on luettavissa Lakimiesyhdistyksen kotisivuilla. Toivon, että saamme runsaasti tarjouksia teemanumerokirjoituksiksi.

Tatu Hyttinen
päätoimittaja